

מקרי בוחן – סיכום שלושת הסקרים

כדי להדגים כיצד התנסויות מחיי היומיום וחשיפה לאלימות יכולות להשפיע על האמון, נערכו שלושה סקרי דעת קהל בקרב קבוצות מובחנות של ישראלים. שלושת הסקרים נערכו בקרב שלוש קבוצות של ישראלים שנדגמו בהתאמה לנושאים שהוגדרו מקרי בוחן. המשיבים הוגדרו כאנשים הסובלים או סבלו מרמות גבוהות של לחץ ומצוקה עקב חיכוכים הנובעים מן הסכסוך. כל קבוצת מדגם כללה כ-90 משיבים. שני שלישים מן המשיבים נבחרו משום שסבלו מקשיים שנגרמו על ידי הסכסוך, בעוד ששליש, בכל סקר, היו פחות מושפעים מן הקשיים או לא מושפעים כלל. כמחצית מהמדגם היו בני נוער וצעירים מתחת לגיל 30. הסקרים נערכו באמצעות פאנלים אינטרנטיים בין התאריכים 1-10 במרץ 2021.

קבוצות המדגם:

- 1. משפחות ויחידים שנפגעו מפיגועי טרור:** 90 משיבים: 59 [66%] נפגעו מפיגועי טרור; 31 [34%] – לא נפגעו ולא הושפעו.
- 2. תושבים מ'עוטף עזה' שסבלו מירי רקטות ובלוני תבערה מעזה:** 85 משיבים: 56 [66%] נפגעו מהתקפות רקטות ובלוני תבערה; 29 [34%] – לא נפגעו.
- 3. יוצאי צבא ששירתו בשטחי הגדה המערבית (יהודה ושומרון):** 86 משיבים: 56 [66%] הושפעו מתקריות אלימות; 30 [34%] - לא הושפעו.

ממצאים עיקריים

1. משפחות ויחידים שנפגעו מפיגועי טרור

- לפני הפיגוע האמינו 24% מן המשיבים כי הטרור הוא חלק מן אלימות פלסטינית. 24% נוספים ראו בפיגועי הטרור ביטוי מוחשי ל"אופי הרצחני של הפלסטינים".
- כ-43% מהמשיבים דיווחו כי היו קרובים לפיגוע טרור ב-20 השנים האחרונות, שבמהלכו נפצעו אנשים. 15% - הושפעו באופן אישי מפיגועי טרור.
- כמחצית מאלה שנפגעו בפיגועי טרור (47%) שינו את עמדותיהם לגבי הפיגועים לאחר שהם או קרוביהם נפגעו. 67% מן המשיבים סבורים כי "פיגועי טרור הם חלק בלתי נמנע מהסכסוך". 33% - רואים בפיגועי הטרור תקריות אלימות של קיצונים משני

- הצדדים (קודם לכן – 5%). 33% - ראו בפיגועי הטרור תזכורת לכך שהגיע הזמן להגיע להסכמה (לפני כן – 5%). 50% - ראו בפיגועים כישלון של כוחות הביטחון שלא הצליחו למנוע אותם (לפני כן – 10%).
- כמחצית (53%) מבין אלה שנפגעו בפיגועי טרור ושינו את עמדותיהם היו משיבים צעירים (בני 18-29), 35% - בני 30-50, 67% - בני 50 ומעלה.
- כ-31% מהמשיבים היו מודאגים במידה רבה או במידה רבה מאוד מכך שהם או בני משפחותיהם ייפגעו ממתקפת טרור.
- רוב המשיבים (60%) מודאגים במידה רבה או במידה רבה מאוד מגלים עתידיים של אלימות וטרור.
- כמחצית מהנשאלים (51%) מודאגים במידה רבה או במידה רבה מאוד מכך שישראל תהיה מעורבת במלחמה נוספת עם הפלסטינים בגדה המערבית או בעזה.
- רוב המשיבים (58%) מאמינים כי הפיגועים בשנים האחרונות השפיעו על רוב הציבור הישראלי, שחושב שהסכסוך הישראלי-פלסטיני לעולם לא ייפתר (הערה: השאלה נשאלה בעקיפין).
- 24% מהמשיבים סבורים כי הפיגועים בשנים האחרונות לא השפיעו על רוב הציבור הישראלי בכל הנוגע לסכסוך הישראלי-פלסטיני. כ-10% מהמשיבים סבורים כי ניתן להגיע להסדר גם ללא יישוב הסכסוך.
- כ-33% מהנשאלים סבורים כי יש לעשות כל מאמץ ולהגיע להסדר, בעוד 29% סבורים כי לעולם לא יהיה שלום עם הפלסטינים. (הערה: השאלה נשאלה ישירות).
- מחצית מהמשיבים הצעירים (50%) מאמינים שלא ניתן להגיע להסדר שלום עם הפלסטינים. 40% מהמשיבים המבוגרים מאמינים כי לא ניתן להגיע להסדר עם הפלסטינים.
- לסיכום, אנו יכולים, לראות הבדלים קטנים בעמדות בין המשיבים שחוו פיגועים לבין משיבים שלא חוו פיגועים.

2. תושבים מ'עוטף עזה' שסבלו מירי רקטות ובלוני תבערה מעזה

- כמחצית מהמשיבים (47%) - הם או משפחותיהם - נפגעו בעקיפין בשנים האחרונות מהתקפות על היישובים הסמוכים לגבול עזה - חוו אזהרות אך לא פגיעה פיזית.
- כמחצית מהמשיבים (47%) בשנים האחרונות במידה רבה מאוד או במידה רבה כי חיייהם נמצאים בסכנה כתוצאה מפיגועי טרור או רקטות מעזה.
- כ-33% מהמשיבים היו השיבו שחיייהם או חיי משפחתם היו בסכנה בשנים האחרונות במידה רבה או במידה רבה מאוד.

- רוב מוחלט של המשיבים (82%) מודאגים או מודאגים מאוד מכך שיישובי עוטף עזה יסבלו בעתיד מהתקפות רקטות נוספות;
- רוב מוחלט (75%) מבין המשיבים היו מודאגים או מודאגים מאוד שישראל תסבול בעתיד מפגיעי טרור ורקטות;
- 42% מהמשיבים, תושבי 'עוטף עזה' חשו בשנים האחרונות במידה רבה או במידה רבה מאוד, כי חייו של בן משפחה נמצאים בסכנה ממשית של ירי רקטות מעזה.
- כ-33% מהמשיבים חוששים במידה רבה כי בשנה הקרובה עלולה לפרוץ מלחמה עם הפלסטינים או עם מדינה באזור;
- כשנשאלו **בעקיפין** על תושבים אחרים ב'עוטף עזה', 47% מהמשיבים סבורים כי הם חושבים שהסכסוך לעולם לא ייפתר. (21% מהתושבים לא שינו את עמדותיהם; 16% - יש לעשות מאמץ להגיע להסדר).
- כאשר **נשאלו ישירות** התשובות היו: 35% - יש לעשות מאמץ להגיע להסדר, 21% - לא יהיה שלום עם הפלסטינים בעתיד הקרוב, 28% - הסכסוך לעולם לא יוסדר.
- **לסיכום**, אנו יכולים לראות **הבדלים קטנים** בעמדות בין משיבים צעירים ומבוגרים הקשורים לאפשרות להגיע להסכם.
- הן אלה שנפגעו מהסכסוך והן אלה שלא נפגעו, חלוקים כמעט באותה מידה לגבי האפשרות להגיע להסדר, או לגבי המאמצים שיש לעשות כדי להגיע להסכמה.

3. יוצאי צבא ששירתו בשטחי הגדה המערבית

- 47% מהחיילים שנחשפו לאלימות חוו תקריות שבהן פלסטינים נפצעו או נהרגו, לעומת 23% שחוו תקריות שבהן חיילים נפצעו או נהרגו.
- 25% מהחיילים נחשפו לאלימות ללא נפגעים מאף צד.
- כמעט מחצית (45%) מבין החיילים שנחשפו לאלימות ציינו כי השימוש של צה"ל בכוח באירועים הוא דבר שבשגרה. (39% ציינו כי השימוש בכוח אינו השגרה).
- הרוב (64%) מבין החיילים שנחשפו לאלימות, דיווחו על תחושות שליליות קשות (ברמה גבוהה ובינונית) לאחר אירועים אלימים אלה (29% ציינו כי מכיוון שהבינו שזה חלק מהשירות הצבאי, הם לא הושפעו במידה רבה).

- רוב (68%) מבין החיילים שנחשפו לאלימות דיווחו כי חיילים אחרים סבלו גם הם מרגשות שליליים קשים (ברמה גבוהה ובינונית) לאחר תקריות אלימות אלה.
- רוב גדול של המשיבים (71%) היו עדים לאירועים שבהם (בעיניהם) נדרש הצבא להשתמש בכוח.
- כ-25% מהמשיבים היו עדים לאירועים בהם נדרש הצבא להפעיל כוח והשתתף ישירות בשימוש בכוח.
- כמעט מחצית (47%) מן החיילים המשיבים היו עדים לאירועים בהם נדרש הצבא להשתמש בכוח והשתתפו בעקיפין בשימוש בכוח.
- 54% מהמשיבים ציינו, כי האירועים שחוו במהלך השירות הצבאי, ככלל, הותירו עליהם השפעה חיובית (46% - השפעה שלילית);
- **רוב מוחלט (81%) מהמשיבים סברו כי החשיפה לאלימות בגדה המערבית במהלך השירות הצבאי משפיעה על עמדותיהם הפוליטיות של החיילים; להיות יותר ימני – 29%; להיות יותר שמאלני – 3%. שניהם, ימין ושמאל – 49%.**
- כ-40% מהחיילים שנחשפו לאלימות בגדה המערבית סבורים כי לא ניתן להגיע להסכם עם הפלסטינים; 40% סבורים כי לא ניתן להגיע להסכם עם הפלסטינים, אך למרות זאת יש לעשות מאמץ בכיוון זה.
- כאשר נשאלו המשיבים **ישירות לגבי עמדותיהם הפוליטיות**, התשובות היו: **30%** מיוצאי הצבא סבורים כי **לא ניתן להגיע להסכם עם הפלסטינים; 41% - יש לעשות מאמץ להגיע להסכם עם הפלסטינים.**
- 50% מיוצאי הצבא מאמינים שלשירות הצבאי בגדה המערבית יש סיכוי זהה להפוך חיילים ליותר שמאליים או ימניים.
- ממצאים דומים על **השפעה פוליטית** (עמדות ימין או שמאל) נמצאו גם בקרב חיילים שנחשפו לאלימות (50%) או שלא נחשפו לאלימות (47%).
- חלק מן החיילים המשוחררים סברו כי לשירות הצבאי בגדה המערבית יש השפעה על אימוץ עמדות פוליטיות ימניות: בקרב צעירים – 33% ובקרב ותיקים – 24%.
- **לסיכום**, אנו יכולים לראות, כמו בשני הסקרים הקודמים, כי אין הבדלים משמעותיים בין תת הקבוצות של החיילים ששרתו בשטחי הגדה המערבית: הדבר נכון לגבי עמדותיהם הפוליטיות ותמיכתם בתהליך השלום, בין אם נחשפו לאלימות ובין אם לאו.